

SCARLETT

NÁS TRAGICKY

OD AUTORKY BESTSELLERU

KONEC PANA

VE SMÍR

THOMASOVA

NÁŠ TRAGICKÝ VESMÍR

SCARLETT THOMASOVÁ

NÁŠ TRAGICKÝ VESMÍR

BRNO 2012

Copyright © Scarlett Thomas, 2010
Published by arrangement
with Canongate Books Ltd,
14 High Street, Edinburgh EH1 1TE
Map copyright © Norah Perkins, 2010
Translation © Tomáš Kačer, 2011
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o.,
2011, 2012 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7294-657-0 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7294-658-7 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7294-659-4 (Formát PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-7294-660-0 (Formát MobiPocket)

S láskou Rodovi

MAPA HRABSTVÍ
DEVONSHIRE

ČÁST PRVNÍ

Zinscenujte falešné přepadení. Ujistěte se, že vaše zbraně jsou neškodné, a zajměte toho nejspolehlivějšího jako rukojmí, aby nebyl ohrožen žádný lidský život (jinak se člověk stane zločincem). Požadujte výkupné a postarejte se o to, aby vaše akce vzbudila co největší rozruch — zkrátka, držte se blízko „pravdy“, abyste prověřili reakci aparátu na dokonalé simulakrum. Nebude ve vašich silách to dokázat: síť umělých znaků se neodlišitelně propojí se skutečnými prvky (policista vystřelí, jakmile vás spatří; klient banky ztratí vědomí a zemře na infarkt; někdo vám falešné výkupné doopravdy zaplatí) a vy se, stručně řečeno, ihned opět ocitnete, aniž byste chtěli, v realitě, přičemž jednou z jejích funkcí je právě pohlcovat jakýkoli pokus o simulaci, redukovat vše na skutečnost...

Jean Baudrillard, *Simulakra a simulace*

Zrovna jsem si četla, jak lze přežít konec vesmíru, když mi přišla zpráva od mé kamarádky Libby. Stálo v ní: *Můžeš být za čtvrt hodiny na nábřeží? Velká pohroma.* Byla chladná neděle z kraje února a většinu toho dne jsem strávila zachumlaná v posteli ve vlhkém, rozpadajícím se dartmouthském domku. Oscar, editor literární sekce novin, kam jsem přispívala, mi poslal k recenzi knihu *Věda věčného života* od Kelseeho Newmana i s termínem odevzdání na poznámkovém lístku. Recenzovala jsem tehdy všechno možné, protože jsem potřebovala peníze. Nebylo to tak zlé: vydobyla jsem si jistě postavení coby recenzentka knih o vědě, a Oscar mi tak zadával ty nejlepší. Můj přítel Christopher pracoval jako dobrovolník na opravách památek kulturního dědictví, takže placení nájmu bylo na mně. Nikdy jsem žádnou zakázku neodmítla, ale neměla jsem tušení, co napsat o Newmanově knize a jeho představě, že přežijeme konec světa.

Svým způsobem jsem už takové konce přežívala: nesplněné termíny, přečerpané limity a ultimáta od banky. Když jsem peníze měla dostat, termíny jsem dodržovala vždycky, ale když jsem je měla vydat, jen někdy. Tu zimu mi nezbývalo než si všechny šeky vybírat na přepážce v Paigntonu, kde si sice účtují vysoké poplatky, ale na nic se neptají, a pak na poště v hotovosti zaplatit složenky za služby. Ale co by kdo čekal? Nebyla jsem žádná slavná spisovatelka, i když jsem to měla v plánu. Pokaždé, když od banky přišla bílá obálka, položil ji Christopher na hromádku s poštou na mém pracovním stole v horním patře. Ani jednu z těch obálek jsem nikdy neotevřela. V telefonu jsem neměla moc

velký kredit, takže jsem Libby neodepsala; ale knihu jsem odložila, vylezla jsem z postele a obula si tenisky. Z jistých složitých důvodů jsem se zapřísahala, že v neděli večer nebudu v Dartmouthu nikam chodit. Jenže Libby jsem nemohla odmítnout.

14
—

Šedivé odpoledne se stáčelo k večeru jako vyplašená svinka. Zbývalo mi ještě padesát stran z *Vědy věčného života* a termín pro odevzdání recenze byl na druhý den. Budu knihu muset dočíst později a ubezpečit se, že recenze bude doručena včas, pokud jsem si vůbec chtěla dělat naději, že bude v nedělních novinách. Kdyby se tam objevila až další týden, nedostala bych celý měsíc výplatu. Christopher seděl na gauči v přízemí, řezal desky vrácené při reklamacích a vyráběl z nich bednu na náradí. Neměli jsme zahradu, kde by mohl pracovat, jenom maličký, uzavřený betonový dvorek, ze všech stran obklopený vysokou zdí, kde se čas od času jako zázrakem objevily žáby a další drobná zvířata, která jako by spadla z nebe. Když jsem vešla do obývacího pokoje, všimla jsem si, že všechno pokrývají piliny, ale nic jsem neřekla. Moje kytara stála opřená u krbu. Pokaždé, když Christopher řízl pilou tam nebo zpátky, vibrace prostoupily místnost a rozechvěly spodní strunu E. Byl to tak hluboký, smutný a strašidelný zvuk, že jej téměř nebylo slyšet. Christopher řezal zarputile: ještě stále se nepřenesl přes včerejší návštěvu a oběd u bratra Joshe. Na Joshe působilo útěšně, když mluvil o matčině smrti; na Christophera ne. Josh měl radost, že jejich otec chodí s pětadvacetiletou servírkou; podle Christophera to bylo hnusné. Zřejmě jsem měla diskusi utnout, ale mě zrovna trápilo, že jsem se ani nepodívala, na jakou knihu budu psát recenzi, a že dochází chleba a další už nemáme. A navíc jsem vlastně nevěděla, jak jejich konverzaci zarazit.

Někdy mě při chůzi po schodech dolů napadlo, že bych něco řekla, ale pak jsem si představila, jak by asi Christopher odpověděl, takže jsem nakonec neřekla nic. Tentokrát jsem zavolala: „Hádej co?“ a Christopher, který dál zběsile řezal, snad jako by to byl bratrův nebo možná Millyin

zátylek, odsekl: „Víš, zlato, že nesnáším, když takhle začneš rozhovor.“ Omluvila jsem se mu, ale když mě požádal, abych mu přidržela prkno, vymluvila jsem se, že musím vyvenčit psa.

„Nebyla venku už celou věčnost,“ vysvětlovala jsem. „A začíná se stmívat.“

Bess si v předsíni hrála s kusem surové kůže.

„Myslel jsem, žes ji vyvenčila odpoledne,“ namítl Christopher.

Vzala jsem si bundu a červenou vlněnou šálu a beze slova jsem odešla; a nevrátila jsem se, ani když jsem zaslechla, že Christopherovi spadla na zem krabička s hřebíky, i když jsem věděla, že bych měla.

• • •

Jak se dá přežít konec světa? Je to docela snadné. Až bude vesmír dost starý a chatrný na to, aby zkolaboval, budou si s ním lidé moct dělat, co budou chtít. Budou mít miliardy let na to, aby se to naučili, a nezastaví je žádná vychovatelka, ani liberální noviny, ani zpěvy o soudném dni. V té době půjde jen o to odtáhnout jednu zuboženou planetu na okraj vesmíru, zatímco jiná se v jiné galaxii počurá smutkem. A všechno tohle se bude dít, než přijde poslední lupnutí, kdy se vše stane vším ostatním, zatímco započne nádherný kolaps vesmíru, který bude funět a potit se, dokud z něj nevyprchá všechn život a všechna existující hmota se nescvrkne do jediného bodu a potom nezmezí. Ve stěží slyšitelném posledním nádechu kolabujícího vesmíru, jeho orgastickém vzdechu, se všechn jeho sliz a hnis a žluklé šťávy na chvíli promění v čistou energii schopnou udělat vše, co si lze představit. Není mi jasné, jak mě napadlo, že bych se to mohla pokusit vysvětlit Christopherovi. Jednou mě rozplakal, protože odmítl připustit rozměry prostoru, a jindy jsme se hrozně pohádali, když si nechtěl prohlédnout můj nákres s důkazem Pythagorovy věty. Podle Christophera byly knihy, na které jsem psala recenze, „moc

intoušský, zlato“. Nevěděla jsem, co by si pomyslel o této, která byla naprostá intelektuální prasárna.

Kelsey Newman tvrdí, že vesmír, který byl odjakživa počítací, na okamžik — nebo ani to ne — tak zhoustne a bude obsahovat tolik energie, že bude schopen spočítat naprosto cokoli. Proč ho tedy nenaprogramovat tak, aby nasimuloval jiný vesmír, nový a takový, co nikdy neskončí a kde budou všichni moct navěky šťastně žít? Tento okamžik se bude jmenovat Bod Omega, a protože bude mít takovou moc, že obsáhne všechno, nebude možné jej odlišit od Boha. Bude ale něčím jiným, než je Bůh, protože jeho početní výkon bude pohánět takzvaná *Energeia*. Až se vesmír bude připravovat na kolaps, nikdo o tom nebude psát básně, ani se nebude naposledy milovat nebo se jenom nepřítomně pohupovat jako zkoušený a čekat na zkázu s představou něčeho krásného a nepostižitelného na druhé straně. Všichni přiloží ruku k dílu s vidinou jediného konečného cíle: přežít. Lidé jen s použitím fyziky a holých rukou sestrojí Bod Omega, který díky své nekonečné síle bude moct, a nakonec to z různých důvodů taky udělá, přivést miliardy let po smrti všechny zpět k životu — ano, dokonce i vás — a všechny bude milovat a stvoří dokonalé nebe. Na konci vesmíru se může stát cokoli, kromě jedné věci.

Nebudete moct zemřít, už nikdy.

Tahle kniha nebyla jako ty ostatní, které mi Oscar obvykle posílal. Recenzovali jsme populárně-vědecké tituly, ať už sebevíc praštěné, ale drželi jsme se dál od všeho, co zavánělo New Age. Patřila tahle do literatury New Age? Těžko říct. Podle informací na přebalu byl Newman vážný newyorský psychoanalytik a bývalý poradce prezidenta, ačkoli se tu nepsalo kterého. K napsání knihy jej inspirovala četba díla stejně váženého fyzika Franka Tiplera, který přišel s myšlenkou Bodu Omega a provedl nezbytné výpočty, aby dokázal, že já i vy — a všichni, kdo kdy žili, a každý potenciální člověk, který nikdy nežil — na konci světa vstaneme z mrtvých, hned jak bude k dispozici potřebná energie. Vaše smrt bude tedy jen lehčím spánkem a vy si

ani nevěšimnete, že mezi ní a probuzením ve věčnosti uběhla nějaká doba.

Proč se tedy vůbec s něčím obtěžovat? Proč se pokoušet stát se slavnou spisovatelkou? Proč se obtěžovat s placením účtů, holením nohou a snažit se jíst dost zeleniny? Pokud by tato teorie byla pravdivá, dávalo by smysl okamžitě se zastřelit. Ale co pak? Mám vesmír moc ráda, hlavně ty štvavnatější kousky jako relativitu, gravitaci, u/d kvarky, evoluci a vlnovou funkci, kterou jsem už skoro pochopila; ale nemám ho zase tak ráda, abych chtěla zůstat i po jeho přirozeném konci, uvíznout se všemi ostatními v jakémsi kómatu, připojená ke kosmickým lékařským přístrojům. Jednou mi bylo řečeno — a nedávno připomenuto —, že ze mě nic nebude. Co bych se vším tím nebem pro všechno na světě dělala? Žít navždycky by bylo jako vstoupit do manželství sama se sebou bez možnosti se rozvést.

• • •

Na ulici vedlo třicet jedna kamenných schodů. Prošla jsem s B kolem Regova rohového domu a přes tržiště, které bylo zcela prázdné až na jednoho racka, který kloval do poletujícího obalu od chipsů a vydával přitom zvuky jako všichni racci: *che, che, che*, jako osamělý kulomet. B se v podloubí známém jako Butterwalk, vedle Millerova obchodu s lahůdkami, držela těsně u zdi, a jakmile jsme došly do zahrad na Royal Avenue, zastavila se a vyčurala. Všechno se zdálo být zavřené, rozbité, mrtvé nebo spící zimním spánkem. Pódium bylo prázdné a kašna vyschlá. Palmy se chvěly. Ve vzduchu bylo cítit sůl a také snad mořské řasy, a to tím silněji, čím víc jsme se blížily k řece. Nikde nikdo. Stmívalo se a nebe nad Kingswearem získávalo zeleno-hnědo-fialovou barvu otlučeného jablka. Od moře foukal vítr a všechny loďky tancovaly v kotvištích jako začarované a vydávaly strašidelné zvuky.

Natáhla jsem si na hlavu kapuci a B čenichala okolo. Ráda chodila od jedné lavičky na severním nábřeží ke druhé, až je všechny obešla, a potom kolem zimního kotviště

domů přes Coronation Park. V zimě byla vždycky pomalejší a ospalejší a doma jsem ji v jednom kuse nacházela stočenou v peřinách, jako by se pokoušela usnout zimním spánkem. Ale když šla ven, dál chodila naučenou cestou. Každý den jsme se zastavovaly na prohlídku záhadného staveniště v Coronation Parku. Na podzim se Libby v pletacím kroužku od staré Mary doslechla, že se tu na navršeném, profilovaném trávníku bude stavět malý kamenný labyrint s výhledem na řeku. Ale zatím to byla jen díra. Radnice tento projekt financovala, protože z jedné studie vyplynulo, že všem pomůže najít klid. Dartmouth bylo ospalé přístavní město, kam lidé přicházeli na důchod, zemřít, psát knihy nebo si v tichosti otevřít obchůdek. Zklidnit by potřebovali jedině kadeti z námořní školy, a ti do labyrintu nikdy nepůjdou. Nejvíc jsem se bála, že stavebníci pokácejí můj oblíbený strom, a tak jsem téměř každý den chodila kontrolovat, jestli ještě stojí. Parkem se prodral vítr. Hnala jsem B kolem staveniště, podél rachotící přenosné plastické ohrazení, prohlédla jsem si svůj strom a pak jsme vyrazily zpět k nábřeží. Letošní únor byl studený, krutý a zákeřný a já jsem chtěla být v posteli doma, i když tam nebylo o moc tepleji než venku a kvůli vlhkosti v domě jsem měla problémy s dýcháním. B chtěla samozřejmě taky jít domů a já jsem si představila, jak se spolu choulíme v peřinách, obě spící zimním spánkem.

Stále nikde nikdo. Třeba jsem si v uplynulých měsících dělala zbytečné obavy. Možná už sem nechodí. Třeba už nikdy nepřijde.

Výš proti proudu bafal po řece horní přívoz směrem k Dartmouthu. Převážel jen jedno auto, pravděpodobně Libbyino, a jeho světla v soumraku tančila. Předměty na řece vyluzovaly cinkavé zvuky. Stála jsem, čekala na Libby a prohlížela si lodě, nevyhlížela jsem *jeho*. Poslouchala jsem zvuky, *cink-cink-cink*, a přemýšlela, proč znějí tak strašidelně. Sáhla jsem do kapsy bundy. Dopředu jsem věděla, co tam najdu: kousek papíru s e-mailovou adresou, kterou jsem znala nazpaměť, a hnědou lékovku s pipetou. V lah-

více zbývaly poslední kapky léčivého přípravku z květů, který mi před několika týdny namíchala moje kamarádka Vi. Na Vánoce jsem byla s Vi a jejím partnerem Frankem ve Skotsku u nich na chatě, Christopher tehdy odjel do Brightonu, ale celé se to pokazilo a Vi teď se mnou nemluví. Byla jsem proto objektivně víc sama než kdy dřív, ale dalo se to snést, protože jsem měla domek a přítele a B, což bylo víc než dost. Taky jsem měla onen lék a ten mi pomáhal. Její písmo na přelepce bylo sotva čitelné. *Hořec podzimní, cesmína ostrolistá, habr, jedlý kaštan, sverep větevnatý a planá růže*. Nakapala jsem si pár kapek směsi na jazyk a pocítila jsem teplo, alespoň na chvíli.

Za malou chvíli připlul přívoz. Ozvalo se žuchnutí, jak se sklopila plošina; potom se otevřela brána a to jediné auto se rozjelo a zabočilo směrem k nábřeží. Bylo to Libbyino auto, tak jsem zamávala. Je to dva roky, co Libby a její manžel Bob zavřeli krachující obchod s komiksy, a teď provozovali Millerovo lahůdkářství, kde prodávali všechno možné, jako třeba nepasterovaný sýr, husí sádlo, citronové koláče, domácí saláty, sošky z naplaveného dřeva a pletené šály, které upletli oni sami nebo někdo z jejich přátel. Já jsem pro Millerovo lahůdkářství na přilepšenou k příjmům z psaní vyráběla džem. Můj oblíbený oběd byl kelímek nakládaného česneku a půlka bagety s domácí rybí paštikou, pro kterou jsem si v zimě často ráno chodila do obchodu. Libby jela pomalu, měla stažené okýnko a vlasy jí ve větru zběsile vlály. Měla na sobě džíný a těsné tričko, přes které měla zavázanou ručně pletenou červenou šálu, jako by k ní únor nikdy nebyl krutý a jako by nikdy předtím nenosila tlusté brýle nebo pytlovité mikiny se sítotiskovým obrázkem postav z filmových hororů.

„Sakra, Meg. Díky bohu. Christopher tu není, že ne?“

„Samozřejmě, že ne,“ ujistila jsem ji. Rozhlédla jsem se.

„Nikdo tu není. Proč? Jsi v pohodě? Není ti zima?“

„Ne. Mám v sobě spoustu adrenalinu. Jsem v těžkém průseru. Můžu říct, že jsem byla u tebe?“

„Kdy?“

„Dneska. Celý den. A taky přes noc. Bob se vrátil dřív. Věřila bys tomu — v Gatwicku je namrzlá přistávací plocha, takže jeho letadlo odklonili na Exeter.“

„Už jsi s ním mluvila?“

20
—
„Ne, ale poslal mi několik zpráv. Měl mi napsat, až přistanou v Gatwicku, to bych pak měla, myslím, spoustu času, abych se dostala domů, převlíkla se, zabydlela to tam a tak dál. Když jsem slyšela, že mi přišla zpráva, tak jsem si myslela, že Bob je v Gatwicku — časově to zhruba odpovídalo —, ale byla jsem v posteli s Markem, takže jsem si ji hned nepřčetla. Ono to půl hodiny trvá, než se člověk dostane z letadla a pak z letiště, že jo, a pak další půl hodiny na Victorii, pak dvacet minut do Paddingtonu a pak ještě tři hodiny do Totnes, kde si musí vyzvednout auto, a nakonec ještě dvacet pět minut na cestu sem. Takže jsem nepanikařila. Ale když jsem se podívala na mobil, tak jsem tam mezitím měla další zprávu: *Uvidíme se za půl hodiny*. A ještě jednu s dotazem, kde jsem a jestli jsem v pořádku. Málem jsem dostala infarkt.“

Libby měla poměr s Markem, umolousaným týpkem, který zakotvil v Churstonu, vesnici za řekou přes Torbay, kde zdědil po dědovi domek na pláži. V tom domku bydlel, živil se rybami a bral jakoukoli fušku, která se namanula v loděnici nebo v přístavu. Šetřil, aby si mohl založit vlastní firmu na navrhování lodí, ale podle toho, co říkala Libby, od toho byl asi tak milion mil daleko. Libby většinou ve všední dny pracovala s Bobem v lahůdkářství a ve zbývajícím čase se věnovala pletení stále složitějších věcí a psaní milostných dopisů Markovi rudým inkoustem, zatímco Bob hrál na své elektrické kytary a staral se o účetnictví obchodu. Vymyslela si čtenářský kroužek v churstonské knihovně a Bobovi řekla, že tam chodí každý pátek večer. S Markem se vídala také ve středu na pletacím kroužku, i když to bylo složitější, protože tady neustále existovala možnost, že se Bob staví a přinese koláč, co zbyl v obchodě, nebo že některá ze starších dam upozoruje, jak Mark sahá Libby na koleno. Tento víkend ale bylo všechno jinak, protože Bob odjel na návštěvu za prarčetou a prastrýcem do Německa. U Marka byla od pátku.

„Takže včera večer jsi byla u mě? A...?“

Zamračila jsem se. Obě jsme věděly, že se nemohlo stát, aby Libby u mě doma strávila celý večer. Někdy, ale poslední dobou zase ne tak často, za mnou zaskočila s lahví vína z obchodu. To jsme pak seděly u kuchyňského stolu, Christopher se povaloval na gauči pár metrů od nás a díval se na americké zprávy nebo dokumenty o diktátorech na pirátském příjmu programů Sky a hudral něco o zkorumpovaném světě a boháčích a nenasytnosti. Dělal to schválně, protože Libby měla peníze, což mu vadilo. Většinou jsme se s Libby vídaly v hospodě, i když Christopher často remcal, že si někam chodím a jeho nechávám doma samotného. B doted' očíhávala zem, ale nyní se packami opřela zboku o Libbyino auto a kňučela do okýnka. Chtěla dovnitř. Moc ráda jezdila autem. Libby ji pohladila po hlavě, ale nepodívala se na ni.

„Ne... Ztratila jsem klíče, jasně.“ Pustila se do brainstormingu. „Šla jsem, teda my dvě jsme si včera večer spolu vyrazily a já jsem ztratila klíče a musela jsem zůstat u tebe. Byla jsem opilá a nechtěla jsem s tím Boba obtěžovat, protože byl v Německu a já jsem si myslela, že ty klíče půjdu hledat dneska, a to jsem taky zrovna dělala, když mi psal ty zprávy, ale nechala jsem u tebe telefon a...“

„Jenomže jsi tady autem. Klíče od domu máš zvlášť? Myslela jsem si, že máš všechny na jedné klíčence.“

Libby sklopila oči. „Tak jsem ty klíče třeba našla... Do prčic. Panebože. Meg, co budu dělat? Proč bych k tobě vůbec jezdila autem? Pěšky je to tak pět minut. Tohle asi nezvládnou dát dohromady.“ Zamračila se. „Pomoz mi. Ty jsi spisovatelka; umíš poskládat příběh.“

To mě rozesmálo. „Jo, jasně. A ty čteš. Určitě si taky dokážeš nějaký příběh vymyslet.“

„Jo, jenomže ty se tím živíš. A učíš to.“

„Jo, ale...“

„Jakou šablonu použijeme?“

Šablonu, podle jaké se děti učí ve škole kreslit. Byla to moje parketa; měla pravdu. V roce 1997 jsem vyhrála soutěž

o nejlepší povídku a tehdy mi nabídli smlouvu na napsání převratného, uměleckého, opravdového debutového románu: takového, co by vyhrával další ceny a byl by vystavený ve výlohách knihkupectví. Ale ve skutečnosti mi v posledních jedenácti letech většinu času zabralo psaní žánrových knih, protože šlo o snadno vydělané peníze a já jsem neustále musela platit nájem a účty a kupovat si jídlo. Dostala jsem zálohu tisíc liber na umělecký román, ale místo abych splatila dluhy, koupila jsem si notebook, krásné pero a několik zápisníků. Zrovna jsem se pustila do psaní osnovy románu, když mi zavolala Claudia z Orb Books a nabídla mi dva tisíce, jestli za šest týdnů zvládnu sesmolit thriller pro teenagery. Oficiální autor těchto knih, Zeb Ross, musel každý rok vydat čtyři knihy, jenže ve skutečnosti neexistoval a Claudia verbovala nové stínové autory. Nemusela jsem moc přemýšlet: budu mít dvojnásobek peněz a opravdový román napíšu potom. Ale sotva jsem se dostala přes pár kapitol opravdového románu, zjistila jsem, že budu muset za Zeba Rosse napsat další knihu, a pak ještě další. O několik let později jsem rozšířila svůj záběr a vlastním jménem se podepsala pod čtyři sci-fi knihy, které se všechny odehrávají na místě zvaném Novotopie. Neustále jsem plánovala dokončit „opravdovou“ knihu, ale vypadalo to, že k tomu nikdy nedojde, i kdybych tu měla trčet navěky. Jestli měl Kelsey Newman pravdu a Bod Omega na konci vesmíru vzkřísí všechny potenciální lidské bytosti, tak jednou z nich jistě bude i Zeb Ross, který pak bude moct napsat všechny své knihy. Ale nájem budu pravděpodobně stejně muset platit i nadále.

Povzdychla jsem si: „Jde o to, že když píšeš knihu, můžeš se vracet a všechno, co neseď, můžeš změnit a doplnit tak, aby to pěkně navazovalo. Můžeš mazat odstavce, strany, celé rukopisy. Já se nemůžu vrátit zpátky v čase a posadit tě do autobusu za Markem, což by asi bylo nejlepší.“

„K čemu by to bylo?“

Pokrčila jsem rameny: „Nevím. Mohla by ses pak stavit za mnou a ztratit klíče i telefon, tak jak jsi říkala.“

„Ale proč bych si s sebou brala tašku s věcmi na víkend?“

„Jo, tak to nevím.“

„Musí to nějak jít. Vraťme se k podstatě. Jak se dá vyprávět fakt dobrý příběh? Teda v kostce.“

Podívala jsem se na hodinky. Christopher se bude vyptávat, kde jsem byla.

„Nečeká na tebe Bob?“ zeptala jsem se.

„Musím to nějak vyřešit, jinak už žádný Bob nebude.“

„Dobře. Hlavně to musí být jednoduché. Příběh musíš postavit na vztahu příčiny a následku. Mít tři dějství.“

„Tři dějství?“

„Začátek, prostředek a konec. Problém, vyvrcholení a rozuzlení. To pospojuješ. Posadíš někoho na nesprávnou loď. Pak necháš loď potopit. Pak ho zachráníš. Ne doslova, samozřejmě. Musíš mít nějaký problém a ten se musí zhoršit a nakonec vyřešit. Pokud to není tragédie.“

„Co když to je tragédie?“

„Lib...“

„Dobře. Takže, vyrazily jsme si spolu a já ztratila klíče. To je zlé. Pak, abych to zhoršila, tak když jsem je hledala, ještě mě znásilnil celý gang, takže jsem taky ztratila paměť a tebe unesli nějakí únosci, protože jsi byla u toho jako svědek, a jenom Bess ví, kde jsi, a snaží se to říct Christopherovi, ale...“

„Moc složité. Potřebuješ něco jednoduššího. Stačí, když vysvětlíš to auto. V našem příběhu jsme si vyšly a tys ztratila klíče, což byl průšvih. Potom asi proto, že jsi ztratila klíče, tak jsi taky přišla o auto, což byl ještě větší průšvih. Třeba ty klíče někdo našel a auto ti ukradl. Kdo ví? Ty víš jenom, žeš ztratila klíče. Jediný problém je v tom, že auto pořád máš.“

Bla, bla, bla. Zdálo se, že se ze mě stal příběhomat, stroj naprogramovaný na chrlení podobných věcí. Ale když jsem dávala podobné rady méně zkušeným stínovým autorům v Orb Books, vždycky jsem jim říkala, že svým projektům musí věřit a ne se jenom řídit daným souborem pravidel. Na druhou stranu, když se pak ztratili v divočině originality, zase jsem je jemně přiváděla zpět na šťastnou cestu šablony.

„Fajn. A jak budeme s Bobem dál šťastně žít až navěky?“

Chvilku jsem o tom přemýšlela.

„No, auto budeš muset samozřejmě utopit v řece,“ odtušila jsem a začala se smát.

Libby zůstala zhruba deset vteřin sedět a ruce jí bělaly stále víc a víc z toho, jak svírala volant. Potom vystoupila a rozhlédla se. Severní nábřeží pořád vypadalo vyčlíděně. Nebyly tu žádní výrostci, kteří by se pokoušeli ukrást nějakou loď, žádní turisté, žádní další pejskaři. Žádní muži, kteří by mě hledali. Libby vydala podobný zvuk jako předtím B.

„Máš pravdu,“ kývla nakonec. „Je to to jediné, co se dá dělat.“

„Lib,“ řekla jsem. „Dělala jsem si srandu.“

Nasedla opět do auta, riskantním manévrem na tři body ho otočila, až mířilo směrem k řece, a nakonec vjela na nábřeží. Chvíli to vypadalo, jako by chtěla s autem vjet do řeky. Stála jsem na místě a nevěděla, jestli jenom tak neblbne a jestli se mám smát, nebo se jí pokusit zastavit. Pak vystoupila, auto obešla a stoupla si za ně. Libby byla drobná, ale jakmile zatnula bicepsy, uvědomila jsem si, jak silné má ruce. Auto se dalo do pohybu; zjevně nezatáhla ruční brzdu. Znovu zatlačila a přední kola se ocitla za hranou nábřeží.

„Lib,“ řekla jsem opět.

„Zešléla jsem. Co to dělám?“ zvolala.

„Nic,“ podotkla jsem. „Nech toho, nedělej to. Budeš to hrozně těžko vysvětlovat.“

Pak auto zatlačila do řeky a klíče hodila za ním.

„Řeknu, že to určitě udělaly děcka,“ hlesla poté, co se ozvalo šplouchnutí a bublání. „Musely mi ukrást klíče. I když to určitě zní šíleně, tak nikoho nenapadne, že bych mohla být tak zoufalá, abych utopila vlastní auto v řece, že ne? Nic by mě nemohlo dohnat k tomu, abych udělala něco tak šíleného. Sakra fix. Díky, Meg. To byl geniální nápad. Zítra ti zavolám, jestli ještě žiju.“

Podívala se na hodinky a odcházela po nábřeží směrem k Lemon Cottage, její červená šála vlála ve větru jako prapor. Vzpomněla jsem si na jeden zenový příběh o vlajce ve větru. Je v pohybu vítr, nebo je v pohybu vlajka? Dva mniši se o tom přou, a najednou se objeví mudrc a řekne: „Vítr není

v pohybu, vlajka není v pohybu. Mysl je v pohybu.“ Šla jsem pomalu a B očichávala větve, jako by se nic nestalo. Libby se neohlédla a já jsem pozorovala, jak se zmenšuje a zmenšuje, až došla na roh a pokračovala dál směrem k ulicím v Bayard's Cove. Kterýkoli vědec by vám pochopitelně vysvětlil, že ve skutečnosti se nezmenšovala; jenom se vzdalovala.

• • •

Na řece foukal silný vítr a já jsem jen tak koutkem oka sledovala drobné vlnky a brázdy v načernalé, nazelenalé vodě, zatímco jsem se pokoušela popohnat B domů. Po Libbyině autě nebylo ani stopy. Hleděla jsem na řeku a nikoli na lavičky, takže jsem nadskočila, když mě kdosi pozdravil: „Ahoj.“ Byl to muž, zpola schovaný v šeru. B už očichávala jeho prastaré vycházkové boty a on ji hladil mezi ušima. Měl na sobě džíny a vlněný kabát a neupravené černé prošedivělé vlasy mu padaly do tváře. Viděl, co se stalo? Určitě ano. Slyšel, že jsem to celé vymyslela já? Vzhlédl. To už jsem věděla, že je to Rowan. Takže přišel. Chodil každou neděli, celou tu dobu?

„Ahoj,“ odpověděla jsem. „Jsi...“

„Ahoj. Je chladno, že?“

„Mrzne.“

„V pohodě?“

„Jo. Řekla bych. Jak se máš?“

„Zima. Deprese. Potřeboval jsem na čerstvý vzduch. Celý den jsem byl ve středisku a dělal jsem na kapitole o Titaniku. Věřila bys, že se tím pořád zabývám? Měl bych být vděčný, že jsem pořád naživu, zdá se. Všichni říkali, že mě důchod zabije.“

Je to jen něco přes rok, co se Rowan a jeho družka Lise přistěhovali do Dartmouthu, aby pomohli pečovat o Lisinu matku. Bydleli v renovovaném starém domě, který původně sloužil jako sklad člunů, poblíž kostela s úchvatným výhledem na ústí přístavu. V domě bylo všechno vkusné a minimalistické: nic starého nebo vetchého, i když předtím to

takové jistě bylo. Když jsem u nich byla na večeři, Rowan ještě nebyl v důchodu. Lise si dala příliš makeupu a mluvila s Rowanem jako s dítětem. Vyprávěla o něm historky, jak se na tři hodiny ztratil v nákupním centru, jak šel v džínách na formální večírek její firmy a jak rozbil novou myčku jen tím, že se jí dotkl. Představovala jsem si ho, jak sedí sám ve vzdušné kanceláři Greenwichské univerzity u otevřeného okna, venku voní čerstvě posečený trávník, a on obklopen knihami popíjí šálek dobré kávy a tajně tyhle večírky nesnáší. Dumala jsem tehdy, proč vlastně odchází do důchodu.

„Většina lidí, když jde do důchodu, tak začne zahradničit nebo kutit, ne?“ řekla jsem. „Nenajde si novou práci ředitele v námořním centru. Podle mě nejsi v opravdickém důchodu, podle toho, jak to slovo většinou normálně definujeme.“

Povzdechl si. „Celý den si hraju s modely lodí. Natahuju stroje. Pečuju o sbírky kamenů a vilejšů. Vyplňuju interaktivní tabulky přílivu a odlivu. Není to žádná velká věda. Aspoň mám čas chodit na jógu.“

Takže o Libby a jejím autě se nezmíní. Budeme spolu vést „normální“ konverzaci, trochu ponurou, trochu koketní, jako to bývalo, když ještě před otevřením námořního centra chodíval každý den do torquayské knihovny — papírovat —, a pokaždé to skončilo tím, že jsme si zašli na oběd a na kafe. Políbíme se na konec našeho rozhovoru stejně jako po tom posledním?

„Jak ti jde psaní?“ zeptal se.

„Dobře,“ řekla jsem. „Teda plus minus. Už zase jsem u první kapitoly své ‚opravdové‘ knihy, přepisuju. Nedávno jsem si spočítala, že jsem v románu za posledních deset let vymazala nějakých milion slov. Člověk by si řekl, že ho tím rozhodně vylepší, ale ne. Je to teď trochu binec, ale nevadí.“

„Ještě pořád pracuješ s loděmi duchů?“

„Ne. Teda tak trochu. Možná se k nim vrátím.“

„A jak ses měla v Řecku?“

Zamračila jsem se. „Nakonec jsem tam nejela. Měla jsem tady spoustu jiné práce.“

„Aha. To je škoda.“

„No a co ty? Jak ti jde psaní kapitoly?“

„No, pořád k tomu musím číst nějaké nové věci. Zrovna jsem si přečetl stostránkovou báseň od Hanse Magnuse Enzensbergera o potopení Titaniku.“

„Dobrou?“

„Půjčím ti ji. Je i o několika jiných věcech než jenom o potopení Titaniku. V jedné části členové jakési náboženské sekty čekají na kopci na konec světa, který má nastat odpoledne. A když konec světa nenastane, všichni si musejí jít koupit nové zubní kartáčky.“

Zasmála jsem se, ale uvědomila jsem si, že Rowan mi už jednu knihu půjčil, jenže jsem si ji nepřečetla, i když jsem to měla v plánu. Byl to román od Agathy Christie *Sittafordská záhada* a neměla jsem tušení, proč mi ji Rowan dal. Dělal na menším lokálním projektu o domě Agathy Christie u řeky Dart, a tak se dostal ke čtení jejích knih. Ale nedovedla jsem si představit, že by našel něco, co by mě mohlo zajímat. S žánrovými knihami jsem tak jako tak strávila už dost času.

„To zní skvěle,“ řekla jsem. „Trochu mi to připomíná knížku, co na ni píšu recenzi, až na to, že ta, co ji recenzuju, skvělá není.“

„O čem je?“

„O tom, jak vesmír nikdy neskončí a jak všichni budeme žít věčně. Strašně se mi to nelíbí, a nevím proč.“

„Já bych nechtěl žít věčně.“

„Ne. Já taky ne.“

„Jaký by mělo smysl žít věčně? Už žít teď je dost zlé.“

„Napadlo mě to samé.“

„Jsi v pohodě?“ zeptal se znovu.

„Jo. Říkal jsi, že teď chodíš na jógu, nebo jsem si to vymyslela?“

„Ne, nevymyslela sis to. Chodím cvičit jógu.“

„Proč?“

Pokrčil rameny: „Bolí mě kolena. Stárnu. A taky jsme se nedávno vrátili z Indie, byli jsme tam na dovolené s jógou.“

Propáslí jsme Vánoce, což bylo dobře. A taky jsme viděli ledňáčky.“ Rowan opět pohládl B po hlavě a já jsem se podívala stranou. Věděla jsem, že jeho nenucené „my“ znamenalo on a Lise. Vypozorovala jsem, že dlouholeté páry to dělají často: pořád o sobě mluví v množném čísle. Pokaždé, když jsem zavolala mámě a zeptala se jí: „Jak se máš?“, odpověděla: „Máme se fajn.“ O sobě a Christopherovi jsem takhle nikdy nemluvila. Možná to tak časem mělo být. Ne že bych bývala věděla, jak na to, protože jsme sotva dělali něco společně. A nikdy jsme se neměli fajn. Měli jsme se ještě míň fajn od chvíle, co jsem se líbala s Rowanem, protože jsem věděla, že když jsem se dokázala líbat s někým jiným, už nikdy se nebudu moct líbat s Christopherem. Za posledních pět měsíců si toho vůbec nevšiml.

„Jak se má Lise?“ zeptala jsem se. „Pořád pracuje na své knize?“

Dvakrát do roka jsem ve zchátralém hotelu v Torquay pořádala školení stínových autorů píšicích pro Orb Books. Talentovaní spisovatelé se na nich měli naučit jemné nuance sprádání zápletek a budování struktur, stejně jako „metodu“ nakladatelství Orb Books. V nakladatelství nic nenamítali, když jsem přizvala i pár místních, takže pokaždé, když byl vybrán termín dalšího školení, vyvěsila jsem v knihkupectví Harbour plakáty a většinou se dostavili tři nebo čtyři zájemci. Lise přišla na jedno loňské. Měla v plánu věnovat část svého času v důchodu sepsání zážitků svých rodičů z války s beletristickými prvky, ale pokud mi bylo známo, tak v důchodu ještě nebyla. Stále jezdila dvakrát týdně vlakem do Londýna a ve zbývajícím čase pracovala doma.

Rowan pokrčil rameny: „Myslím, že ne.“

„Aha.“

Natáhl ruku a hrál si s uchem B, postavil je a pak zase sklopil.

„Máš nádherného psa,“ pochválil ji.

„Já vím. Díky. Snáší docela trpělivě, jak jí týráš uši.“

„Myslím, že se jí to líbí.“

„Jo, asi jo.“

„Chtěl jsem říct... V poslední době pracuju na kulturních předtuchách spojených s Titanikem,“ pokračoval. „A vzpomněl jsem si na tebe.“ Zadíval se do země, pak na ucho B a nakonec zvedl oči ke mně. „Teda, napadlo mě, že by tě to mohlo zajímat. Přemýšlel jsem, jestli bych se s tebou neměl spojit.“

„Spoj se se mnou kdykoli.“ Začervenala jsem se. „Prostě mi pošli e-mail. Co jsou to ty kulturní předtuchy?“

„Když někdo napíše o katastrofě ještě předtím, než se stane, nebo když ji někdo nakreslí. Stává se to často.“

„Vážně?“

„Jo.“

„Takže je to nějaký paranormální jev?“ Cítila jsem, jak krčím nos.

„Ne. Kulturní. Ty předtuchy jsou spíš kulturní než nadpřirozené.“

„Jak to?“

„No... Slyšelas o vílách z Cottingley?“

Zavrtěla jsem hlavou: „Ne.“

„Někdy mi připomeň, abych ti o nich řekl. Jde o poměrně zajímavou případovou studii toho, když se lidi rozhodnou, že něčemu uvěří, a taky toho, čemu věřit chtějí. Já bych řekl, že kdybychom hledali dostatečně důkladně, tak bychom většinu nadpřirozených věcí dokázali vysvětlit pomocí kultury.“

„Byly i na Titaniku?“

„Co jako?“

„Ty víly.“

„Ne. Byly ve městě, kde jsem vyrůstal.“

„Myslela jsem, že jsi odněkud z Pacifiku.“

„Ze San Cristobalu jsem se přesunul do Cottingley a odamtud pak do Cambridge. Maminka pocházela z Cottingley, i když zemřela ještě předtím, než jsem odjel ze San Cristobalu. Ale pozor, víly tam byly dlouho předtím.“ Zamračil se. „Jednou ti to celé povyprávím, ale teď je to moc složité. Myslel jsem, žeš o nich už slyšela. Neměl jsem o tom začínat.“

„Aha. No, znám jeden vtip o ovcích, který je celý o tom, že lidi se rozhodnou něčemu věřit, jestli tě to nějak zajímá.“

Usmál se v houstnoucím šeru. „Jaký?“

„Tak jo. Biolog, matematik, fyzik a filozof jedou vlakem do Skotska. Z okna vidí černou ovci. Biolog řekne: ‚Všechny ovce ve Skotsku jsou černé!‘ Fyzik řekne: ‚To nemůžeš takhle zobecňovat. Ale víme, že alespoň jedna ovce ve Skotsku je černá.‘ Matematik se poškrábe ve vousech a řekne: ‚S jistotou můžeme říct nanejvýš to, že ve Skotsku má jedna ovce jednu stranu černou.‘ Filozof se podívá z okna, chvílku to všechno promýšlí a pak řekne: ‚Já na ovce nevěřím.‘ Táta ten vtip vždycky vyprávěl tak, jako by byl o nástrahách filozofie, ale mě pokaždé napadlo, jestli není o nástrahách vědy. Táta byl fyzik.“

Rowan se začal smát. „To se mi líbí. Ovce mám rád. Věřím na ně.“

„Věděl jsi, že si dokážou deset let pamatovat lidský obličej a rozeznat jednotlivé lidi na fotce?“

„Takže když se na tebe dívají tím svým hloupým pohledem, tak si tě ve skutečnosti pokoušejí zapamatovat?“

„Asi jo.“

„Jako ty přístroje na Heathrow. Ale proč?“

„Kdo ví? Třeba ovce ovládnou svět. Třeba se na to chystají. Možná by to mohla být další zápletka pro Zeba Rosse. Musím to v Orb Books navrhnout.“

Vlastně jsem o Zebu Rossovi nikomu neměla říkat a všichni, kdo na sérii pracovali, podepsali prohlášení o mlčenlivosti. Ale ve skutečnosti nelze předstírat, že nic nepíšete, když píšete román, a víceméně všichni vědí, že tento druh knih píšou stínoví autoři — pravděpodobně až na ty, kdo je čtou, konkrétně fanoušky, kteří Zebovi posílají dopisy s dotazy, jaké má oči a jestli je ženatý.

B se právě pokoušela vyškrábat Rowanovi na klín. Odtáhla jsem ji. Když jsem se přitom k němu sklonila, napadlo mě, po čem asi voní. A nechtěla jsem se mu podívat do očí, ale když jsem to udělala, spatřila jsem, že se v nich lesknou slzy. „Senná rýma,“ vymlouvají se obvykle lidé, když

pláčou; i já to říkám, ale ne v únoru. Představovala jsem si, jak jde Christopher podél řeky a najde mě, jak hledím Rowanovi do očí, a pak spatří moje oči, znenadání plné slz, protože když někdo, na kom mi záleží, pláče, tak se mi chce taky plakat. Nikdy se nedověděl o našich obědech ani o líbání. Najednou mi připadlo, že vtip o ovcích byl nevhodný, i když se Rowan stále usmíval. Chvíli jsem mlčela.

„Proč to udělala?“ zeptal se.

„Kdo?“

„Libby Millerová. Proč strčila auto do řeky?“

„To je ona, ta, co jsem ti o ní kdysi dávno říkala. Má tragický milostný poměr. Tys neslyšel, o čem jsme se bavily?“

„Ne. Přišel jsem, zrovna když ho tam tlačila.“

„Aha. No jo.“

„Nic neřeknu.“

„Díky.“

„Je to legrační, jak věci prostě mizí, že?“ řekl.

„Pardon?“

„To auto v řece. Prostě *zmizelo*.“

„Je to pro dobro věci, to vím jistě,“ prohlásila jsem.

Rowan se zvedl k odchodu, a když jsem se s ním loučila a opouštěla ho, cítila jsem se jako tající ledovec. Neměla jsem tušení, co to se mnou je. Mohla jsem mu napsat e-mail, kdykoli se mi zachtělo. Mohla jsem se s ním spojit a říct mu, že jsem si přečetla tu knížku, co mi půjčil, ale neudělala jsem to. Mohla jsem mu napsat e-mail s tím, že náš polibek byl omyl, a říct mu, jak moc mi chybí naše přátelství. Jak jsem odcházela, představovala jsem si, že se vracím a ptám se ho, jestli se dneska večer šel projít kvůli mně, a on by se zatvářil zmateně a řekl by, že je to jen shoda náhod.

• • •

Bylo shodou náhod, že jsme skončili v knihovně spolu? Určitě ano. Obvykle jsem lidem neříkala, že každý všední den pracuji v knihovně. Bylo to samo o sobě dost zvláštní, protože jsem měla dům, kde jsem mohla úplně v klidu pracovat,

a když už jsem si někdy postěžovala na astma a na vlhko, tak lidi nechápali, proč se zkrátka nepřestěhuju. Když přišel Rowan první den pracovat do knihovny, hned jsem ho poznala. On mě zřejmě poznal taky. Poté co jsme na sebe celý den kývali hlavou a usmívali se, jsem mu ukázala, jak číst e-maily na notebooku místo na počítačích v knihovně, a on mě pak na oplátku vzal k Luckymu na oběd. U oběda jsme zjistili, že máme společné přátele — Franka a Vi. Frank mě před necelými dvaceti lety učil na univerzitě a oba pro mě od té doby byli jakýmisi náhradními rodiči. Rowan předtím, než získal místo na katedře historie v Greenwichi, učil na škole v Goldsmiths, kde se seznámil s Frankem. Vi byla antropoložka a s Rowanem to rozjeli ve velkém a nakonec společně pracovali na projektech, kdy rekonstruovali historické události. Chtěli rekonstruovat plavbu lodi Beagle, ale nepodařilo se jim sehnat peníze. Ale jednou slavili úspěch při několika-týdenním pobytu v Norfolku, kdy spolu s postgraduálními studenty rekonstruovali smrt kapitána Cooka na Havaji.

Cooka zabili jeho do té doby štědrí hostitelé, když se na ostrov vrátil, aby opravil poškozenou loď. („To je stejné, jako kdyby u tebe byli na návštěvě rodiče,“ vysvětlovala mi jednou Vi, „a potom by se jim pokazilo auto zrovna ve chvíli, kdy si se svým vyštáveným partnerem sedáte k jídlu a přísaháte si, že už je k sobě nikdy nevezmete, a oni by se vrátili ještě na týden, než by místní servis sehnal náhradní díly.“) Zabili ho, protože vyžadoval přílišnou velkorysost? Nebo to bylo proto, že se nechtěně stal postavou nějakého rituálu a tato postava už se neměla vrátit? Vi s Rowanem a studenty se rozhodli, že co nejvěrněji přehrají situaci, v jaké se nacházeli Cook a ostrované. Pronajali si starý hotel na pobřeží, který měl plnit funkci „Havaje“ — uzavřené komunity, kam Cook přijel, pak odtamtud odjel a zase se tam vrátil. Rowan hrál Cooka a Vi hrála havajského krále a náčelníky. Studenti hráli ostrovany, a když projekt skončil, měli napsat, jak se cítili, když se museli Cookovi klanět, podlézat mu a obskakovat ho. Mohlo to některého z nich přimět Cooka zabít, nebo v tom bylo něco víc? Jak moc věřili svému rituálu? Rowan

psal o tom, jak je zajímavé nechat se obdarovávat a zahrnovat obrovským množstvím úcty a velkorysosti a jak se člověk po určité době začne zlobit, když mu ostatní nedávají vše, co požaduje. Redigovaný popis pokusu vyšel v časopise *Granta*.

Nedlouho poté, co jsem se seznámila s Rowanem, jsem se na něho zeptala Vi a ona mi prozradila, že si sebou vždycky, kamkoliv jede, svědomitě vezme dobrou mapu a vycházkové boty. Odmítala jsem si připustit, že mě zajímá, ale hlatala jsem všechno, co o něm Vi říkala. Byla bych si zjistila i jeho číslo bot, kdybych mohla. Když jsem se dověděla, že má narozeniny ve stejný den jako Vi, našla jsem si dokonce jeho horoskop, přestože astrologickým tabulkám nevěřím. Od Rowana jsem se o Vi dověděla věci, které jsem už většinou znala. Viiny projekty pokaždé spočívaly v „hraní si na domorodce“, jak tomu říkala. Během let se její sbírka rozrostla o několik mluvených jazyků, pět propracovaných tetování, tři herbáře se „ztracenými“ vzorky, bicí soupravu, šaty z listí a malárii. Po dlouhém období pacifických bádání si vzala na univerzitě studijní volno, našla si práci jako ošetřovatelka a vyrazila na etnografický průzkum do pečovatelského domu v Brightonu, z čehož vzešel její bestseller *Prosím, chci zemřít*. Nyní pracovala na projektu o subkultuře a vkusu lidí v pozdním středním věku ve Spojeném království. Rowan o tom hodně vtipkoval, hlavně na svůj vlastní účet.

Vi nikdy nepoužívala mapu, ale spoléhala se na jakési zvláštní „štěstí“, že dokáže cestu najít sama. Když narazila na pokácený strom, jménem lidstva se mu omluвила. Mluvila s neživými předměty, jako by byly živé, i když od doby, kdy pracovala v pečovatelském domě, její hovory s těmito předměty často začínaly větou: „Tak jak se dneska máme, sakra, co?“ Jako antiseptikum používala tea tree oil a na zklidnění podrážděného žaludku zázvor. Na všechno ostatní med z manuky 25 plus. Jednou ve Skotsku jsem šla s Frankem a Vi na túru, během které Vi Frankovi s pomocí láhve octa a několika sedmikrásek spravila vyvrtnutý kotník. Podrobně jsem o tom vyprávěla Rowanovi, ale

pak jsem vůči Vi měla pocit zrady, protože jsem se jí smála. Na druhou stranu, smáli jsme se spouště věcí.

Nacházeli jsme všechny možné výmluvy, abychom si mohli zajít na kafe nebo na oběd k Luckymu a pokračovat v načatých dlouhých, rozbíhavých hovorech. Spočívaly kromě jiného v úvahách o hře na kytaru, o tom, zda je neetické používat při luštění kryptických křížovek slovník, proč ani jeden nedokážeme sedět u stolu, na kterém je nepořádek, proč nesnášíme nakupování a kolik neštěstí se událo na přívoze přes řeku Dart. Zjistili jsme, že ani jeden nemáme rádi e-mail: já proto, že mi činí psychologické obtíže na ně odpovídat, a Rowan proto, že mu jich chodí moc a raději má pero a papír. Žertovali jsme, že dokážeme jeden druhému číst myšlenky, a každý den jsme se pokoušeli hádat, co si ten druhý dá k obědu. Prazvláštní bylo, když jsme na sebe narazili na jednorázovém bleším trhu v sále vedle knihovny a oba jsme pátrali po starožitném plnicím peru, které jsme tomu druhému chtěli dát jako dárek. Ještě stále mi děkoval, že jsem mu pomohla s e-mail. Nevzpomínám si, za co jsem kdy poděkovala já jemu. A na parkovišti před knihovnou jsme vždycky parkovali vedle sebe. Jednou, když vedle jeho auta nebylo volné místo, jsem po parkovišti jezdila tak dlouho, dokud se jedno neuvolnilo, protože jsem nechtěla porušit symetrii. Pár dní nato jsem přijela první já, a když jsem odpoledne odcházela z knihovny a uviděla jeho auto, jak stojí o několik řad dál, chtělo se mi plakat.

Když byla Rowanova kancelář v námořním centru hotová, šli jsme na poslední společný oběd. Cestou jsme se bavili o Titaniku a já jsem recitovala báseň Thomase Hardyho „Sblížení dvou“ a vyložila jsem mu svou teorii, že to není jenom báseň o katastrofě, ale taky milostná báseň. Potom se na mě podíval a jeho oči se s mými setkaly o trošku déle, než měly. U oběda mi řekl, že po knize o ztroskotáních lodí plánuje napsat úplně jinou, takovou, s níž by se pojila alespoň roční cesta zpět na Galapágy, ale ne jako když tam plul Darwin nebo kdokoli jiný: jen on sám za sebe. Hádala jsem, že v Devonu nezůstane dlouho. Až bude Lisina matka po

smrti a kniha dopsaná, určitě prodají přestavěný přístřešek na loď a odejdou jinam. Kdybych byla ledovec a on loď, nikdy bychom se nesrazili, protože by změnil kurz dřív, než by bylo příliš pozdě. Nepotopila bych ho a on by mě rovněž nezničil. Nenastaly by žádné spory mezi „dvěma hemisférami“.

Zůstali jsme u Luckyho déle než do čtyř a povídali si o výstavách a konferencích, které Rowan plánoval, a o tom, jak bych se do nich mohla zapojit. Hodně jsme se nasmáli, protože možnosti naší spolupráce nabývaly stále absurdnějších podob. Nikdy jsme si otevřeně neřekli, že bychom se opět chtěli setkat, ale naplánovali jsme tisíc způsobů, jak by se to mohlo stát. Naše oči se opět setkaly, na ještě delší dobu. Nadechla jsem se, když on vydechl, a molekuly vzduchu mezi námi tančily tam a zpátky ve zběsilém rytmu tanga, které nikdo jiný nemohl vidět ani cítit. Ale fyzicky jsme se nedotkli: ani nikdy předtím. Šli jsme spolu zpátky k autům, jako bychom procházeli silovým polem. Rowan tiše podotkl: „V neděli večer často chodím na procházku po Dartmouthu. Možná na sebe někdy narazíme.“ A pak, i když vím jistě, že jsme se chtěli rozloučit jen podáním ruky nebo polibkem na tvář, jsme se chytli za ruce a začali jsme se opravdově a vroucně líbat a něžně jsme jeden druhého vískali ve vlasech. Když jsem pak jela domů, zoufalá, zpocená a vzlykající jeho jméno, došlo mi, že jsem se takhle s nikým nelíbala už téměř sedm let. Neměli jsme na sebe telefonní čísla, jen jsme si vyměnili e-mailové adresy. Zdálo se mi nevyhnutelné, že spolu budeme mít poměr, i když jsem nechtěla. Zažila jsem spoustu komplikovaných rozchodů, ale poměr jsem neměla nikdy. Kdo napíše jako první? uvažovala jsem. Kdo si bude hrát na ledovec?

Ani já, ani on.

• • •

„Kdes byla?“

Podívala jsem se na hodiny na troubě. Půl osmé. Venku byla tma a v domě byla cítit vůně zimy. Christopher jako

obvykle vypnul ústřední topení. Nic se nevařilo, nesušilo se žádné prádlo, můj lopatkovec na parapetu pomalu umíral ve stínu; nebýt pilin a Christophera, jako by tu nikdo nežil celou věčnost: jako by ten, kdo tady bydlel, umřel.

„Vyvenčit Bess,“ řekla jsem. „To přece víš.“

„Hodinu?“ Zavrtěl hlavou. „A potom, cos odsud vystřelila v takové náladě. Nevím, proč prostě nemůžeš zůstat a promluvit si, když je nějaký problém. Já nejsem zrůda. Mimochodem, nemáme nic k večeři. Prohledal jsem všechny skříňky. A volala tvoje máma.“

„Fakt nevím, o čem mluvíš. Nikam jsem nevystřelila.“

„Nemluv se mnou tímhle tónem. To nikam nevede.“

„Jakým tónem?“

„Tímhle.“

„Panebože.“

Začala jsem procházet skříňky a našla nějaké celozrnné penne a sklenici zakalené rajské omáčky. V těch našich pár skříňkách bylo neustále plno věcí, které se nesměly vyhodit, ale ani se nedaly jíst. Nechtěla jsem každými dvířky prásknout a bouchnout sklenicí omáčky o stůl, ale stalo se.

„Takže máš špatnou náladu. Já to poznám...“

„Jestli tak chceš říkat tomu, že jsem našťvaná, tak jo, teď jsem. Předtím jsem nebyla. Odcházela jsem z domu úplně normálně, vrátila jsem se za normálně dlouho a tys na mě začal křičet.“ Když jsem to říkala, stála jsem zády ke Christopherovi a plnila konvici vodou. Neřekl nic, dokud jsem se neotočila k němu.

„Já nekřičím,“ poznamenal.

„Ne. Ale víš, co chci říct.“

Podíval se do země. „Pokaždé říkáš, že křičím.“

Taky jsem se podívala do země, ale jinam.

„Promiň. Máš pravdu. Říkám.“

Moje mysl byla jako rybářská síť, ve které vířilo příliš mnoho myšlenek. Můj hloupý nápad. Šplouch. Slzy v Rowanových očích. Šplouch. Libbyina šála. Šplouch. Nesmrtelnost v umělém nebi. Oči se mi opět začaly zalévat slzami a zvolna mě začínala bolet hlava. Představila jsem si věčnost

s Christopherem. Sedm let jsem čekala, až ho začnu chápat, až zapadne na své místo; ve věčnosti by se tak snad stalo. Ve věčnosti by snad všechno zapadlo na své místo, ale pak by to tak nezůstalo, protože ve věčnosti to tak není. Dokonce ani v konečném vesmíru kámen nezůstane kamenem. Věci se neustále rozpadají a stávají se z nich jiné věci. Vlastně jsem se docela těšila, že se stanu kamenem nebo snad trochou písku, až budu dávno mrtvá a rozložená. Bylo by to mnohem jednodušší než vstát z mrtvých a muset procházet tímhle vším znova. Jenže ve věčnosti bych strávila noc s Rowanem, což je něco, co se mi v tomto životě nikdy nestane. Ale jako všechno ostatní ve věčnosti by to nic neznamenalo.

Zalila jsem penne v hrnci vařící vodou.

„Promiň,“ zopakovala jsem. „Máš pravdu, dneska večer fakt nejsem ve své kůži. Asi mě začíná bolet hlava.“

Těstoviny se převalovaly v hrnci jako trubičky z hnědého kartonu, snad ruličky ze záchodového papíru pro panenky, i když ani lidi s domečkem pro panenky by si v hrnci nevařili kartonové trubičky. Zamrkala jsem a pohlédla na Christophera. Taky pozoroval těstoviny.

„Co se děje?“ zeptal se. „Stalo se něco?“

„Ne. Asi ne. To bude v pohodě. Vezmu si nějaký prášek proti bolesti. Co říkala mamka?“

„Říkala, že zavolá zítra. A pak jako obvykle zavěsila.“

„Aha.“

Aniž bych se mu podívala do očí, vzala jsem ze stolu noviny a otevřela je na stránce s kryptickou křížovkou, kterou luštím každou neděli. Tuhle jsem za minulý týden vyluštila celou až na jedno řešení, které jsem si napsala na okraj, ale neveysala jsem je dovnitř, i když jsem si myslela, nevím proč, že je správně. A teď, když jsem si prohlížela správné odpovědi za minulý týden, viděla jsem, že jsem měla pravdu. Pořád jsem nevěděla, jak to. Jednou jsme s Rowanem křížovku vyluštili v pondělí ráno v knihovně, když jsme předtím nahlédli do velkého, zatuchlého atlasu, ve kterém jsme si našli nějaké australské jezero a hlavní město Korsiky. Pamatovala jsem si, že to dopoledne skončilo podivně.